

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Prima Pars Et Prima Secundæ Divi Thomæ Complectvntvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores & praxim spectantes, quæ peculiarem cum
Scholasticis habent connexionem, declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1659

Sect. II. Vltcrius ostenditur peccatum cum invincibili Dei ignorantia non
esse mortale.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13718

tiâ, cap. 23. num. 20. & deinceps, & d. 2. de peccatis sect. 1. fine, & alibi. Lessius de perfectionibus divinis lib. 13. cap. 26. addens hanc non Sancti Thomæ solum, sed communem esse nostræ temporis doctrinam: Coninck de charitate disp. 32. dub. 5. num. 39. Curiel, Henriquez, Zumel. quam sententiam latè & eruditè tradit Cardinalis de Lugo d. 5. de Incarnatione, sect. 5. & 6. ubi multos ex antiquioribus Theologis pro eâ adducit. Ex quibus apparet non rectè dixisse Patrem Salas opinionem istam parum tutam esse, & valde perniciosam. Hanc etiam sententiam tenet Pater Arriaga Disp. 19. de actibus, sect. 10. num. 48. & sequentibus.

VI. Est verò hæc expressa sententia Divi Thomæ, tum alibi, tum 2. q. 20. art. 3. ubi docet conversionem ad bonum commutabile in peccato distingui ab aversione à Deo. Unde si posset, inquit, esse conversio ad bonum commutabile, sine aversione à Deo, quamvis esset inordinata, non esset peccatum mortale: hæc ille: quæ est ipsa nostra sententia. Ex quibus constat sine fundamento aliquos pro contrariâ sententiâ afferre Sanctum Thomam, eò quòd 1. 2. q. 89. art. 6. dicat puerum ubi primum ad rationis usum pervenit, peccare mortaliter, si statim se ad finem debitum non ordinet, ergo juxta Sanctum Thomam, inquit, potest esse peccatum mortale cum invincibili ignorantia Dei, cum pueri non statim post rationis usum habeant notitiam Dei. At sanè satis se explicat S. Thomas ibidem ad tertium; quid per illum finem intelligat, nempe Deum; & peccatum hoc pueri in eo situm esse affirmat, quòd non se convertat ad Deum, ergo supponit puerum tunc cognoscere Deum. Hinc verò ulterius habemus non posse juxta S. Thomam diu dari ignorantiam invincibilem Dei, de quo plura postea.

VII. De mente autem Sancti Thomæ hac in parte exinde clarè constare videtur, quòd 3. parte, q. 1. art. 2. peccati mortalis gravitatem asserat ex dignitate Dei desumi, & quòd sit injuria personæ infinitæ, quæ etiam est communis Sanctorum Patrum sententia, ut in materiâ de Incarnatione Deo dante ostendam, ex quo principio deducunt necessariam fuisse Incarnationem Personæ alicujus divinæ, ad satisfaciendum quoad æqualitatem pro quocumque peccato mortali: signum ergo est existimasse ipsos solam deordinationem, quam continet peccatum contra naturam rationalem, ad rationem peccati mortalis non sufficere, quæ est prima probatio nostræ sententiæ, præsertim cum ex eodem fundamento probent peccatum mortale pœnâ æternâ esse dignum: item cum qui mortaliter peccat amare creaturam plus quam Deum, constituere ultimum finem in creaturâ, &c. quod sanè, nisi cognoscatur Deus, fieri non potest, ut videtur manifestum.

Clare docet S. Thomas peccatum cum invincibili Dei ignorantia commissum non esse mortale.

Frustra nonnulli contendunt S. Thomam asserere peccatum cum invincibili Dei ignorantia commissum, esse mortale.

Uterius ostenditur peccatum cum invincibili Dei ignorantia non esse mortale.

I. Secundò probatur hæc sententia: peccatum quocumque in statu invincibilis ignorantie Dei commissum non habet majorem gravitatem, quam sit illa, quam præcisè haurit ab objecto creato: sed ab hoc non potest haurire gravitatem

illam & malitiam infinitam, & incompenfabilitatem, ac condignitatem æternæ pœnæ, quas rationes agnoscunt omnes in peccato mortali; ergo: minor probatur: seclusâ enim prohibitione Dei, & stando præcisè in injuriâ factâ contra naturam rationalem, inintelligibile videtur quod furtum duodecim vel viginti assium habeat in se ejusmodi malitiam infinitam, & incompenfabilitatem tantam, ut nunquam satisfieri pro eo possit; quod etiam mereatur pœnam æternam, & alia hujusmodi. Major verò ostenditur: circumstantia objecti secundum omnes in tantum influit in actum, in quantum est voluntaria, sed circumstantia nullo modo cognita non est voluntaria, ergo: major probatur: quod enim nullo modo est voluntarium, perinde est ac si ibi non esset quoad malitiam refundendam in actum, sic namque in omnibus aliis cernitur; si enim quis hominem occidat putans invincibiliter esse feram, aut comedat carnes die ab Ecclesiâ prohibito, ignorans id fieri die prohibito, in neutro casu foret peccatum mortale: Imò si aliquid faceret quod ex se est veniale tantum peccatum, dicat scilicet mendacium jocosum, vel quid simile, quod tamen ex speciali, vel Dei, vel Ecclesiæ prohibitione redderetur mortale, si hanc prohibitionem ignoraret, peccaret solum venialiter.

gravitatem, quam sit illa quam haurit ex objecto creato.

Circumstantia in peccatum non influit, nisi sit cognita.

Dices primò: ideo peccatum hoc fore mortale, licet Deus, & consequenter circumstantia præcipua ignoraretur, quia occisio hominis, vel furtum verè displicet Deo, & est ipsius offensæ. Sed contrâ: ut sit peccatum mortale displicere debet displicentia propria peccati mortalis, hæc autem haberi non potest, nisi ex malitia aliquo modo infinita, quam multi ex adversariis peccato mortali inesse fatentur, vel saltem ex malitia superioris ordinis: ut abstraham ab opinionibus, hic autem nulla hujusmodi est malitia, cum nullo tale appareat in objecto, & consequenter objectum eam nequit in actum refundere, cum ut dixi, nil tale sit in objecto, & licet esset, nisi tamen cognoscatur, perinde est quoad hunc effectum, ac si non esset, cum objectum, non ut est in se, sed ut apprehensum refundat malitiam in actum, ut jam ostensum est. Sicut etiam, si Deus assumeret naturam aliquam irrationalem, leoninam exempli gratiâ, & homo ignorans unionem priusquam illum occideret, vel panem consecratum inficis in ignem projiceret, non peccaret, saltem graviter.

II. Dices: hoc peccatum verè displicet Deo, & est illius offensæ; ergo est mortale.

Resp. cum in hoc objecto non appareat malitia propria peccati mortalis, actus non potest esse mortaliter malus.

Res hac declaratur exemplo.

Dices secundò: creatura est opus Dei, ergo peccans graviter contra naturam rationalem, peccat contra opus Dei, & consequenter contra Deum, saltem interpretativè. Unde S. Thomas hic q. 71. art. 2. ad 4. ait, *Quidquid est contra rationem artificiat, est contra rationem artium.* Sed contrâ: sic præceptum certis diebus non comedendi carnes, contendi, communicandi, &c. sunt præcepta Dei & Ecclesiæ, & tamen si quis invincibiliter hæc ignoret, non peccat hæc præcepta non observando; quòd enim non tenetur quis scire, non tenetur facere, vel fugere, ut in occisione hominis putati feræ, & aliis jam declaratum est. Quantumcumque ergo creatura, & natura rationalis sit opus Dei, si tamen is qui contra eam peccat, id invincibiliter ignoret, non est gravius peccatum, quam si creatura illa non esset opus Dei, perinde enim est peccanti, ac si non esset, qui proinde dum hæc facit, ita esse potest animo affectus, ut si sciret esse creaturam Dei, vel ista Deo displicere, nollet omnino illa facere.

III. Quantumvis creatura sit opus Dei, si tamen quis hoc ignoret, peccando contra illam, non peccat contra Deum formaliter.

Quo sensu quod est contra rationem artificiat, sit contra rationem artium.

Ad Sanctum Thomam dico solum velle ipsum esse contra rationem artis in Deo seu contra legem judicantem, actum scilicet intellectus divini, de quo supra, quod necessario contingit, cum ratio sive sit humana, sive divina idem dicitur, sitque sibi conformis: unde actus qui est difformis uni, necessario etiam est difformis alteri. Non tamen affirmat S. Thomas majorem inde refundi malitiam in actum, quam habet ex objecto.

IV.

Dices: creatura est essentialiter opus Dei, sed hic est simpliciter necessaria connexio.

Dices tertio: inter ea quae supra posuimus, accidentalem tantum esse connexionem, prohibitio siquidem Ecclesiae contingenter solum conjungitur cum correctione carnis, & sic de ceteris: at vero connexio inter creaturam & Deum est essentialis, cum implicet creaturam existere sine Deo, & quin sit Dei.

V.

Connexio essentialis, quam quis nec scit, nec scire tenetur, perinde est ac nulla.

Contra primum: quantumcumque connexio haec sit essentialis, si tamen nec eam sciat peccans contra naturam rationalem, nec scire teneatur, ut contingit in invincibiliter ignorante Deum, est ipsi perinde, ac si connexio foret solum accidentalis, imò nulla juxta jam dicta. Contra secundum: qui peccatum aliquod ex se grave committit, dicit exempli gratia mendacium graviter perniciosum, putans invincibiliter solum esse quid leve, non peccat graviter, sed tantum secundum proportionem malitiae in illo mendacio cognitae, & tamen essentialiter connectitur malitia gravis objectiva cum mendacio hujusmodi pernicioso, ergo essentialis etiam connexio, nisi aliquo modo cognoscatur, non refundit malitiam in actum. Quod ulterius declaratur, si quis namque putaret ejusmodi mendacium esse quidem grave, non tamen tantam gravitatem, ac habet peccatum hoc non haberet tantam gravitatem, quantum odit objectum. Non ergo censetur virtualiter quis intendere malitiam in actu inclusam, nisi de illa aliquo modo reflectat, quod nunquam contingit in invincibiliter eam ignorantem.

Objectum nunquam maiorem gravitatem refundit in actum, quam sit illa, qua cognoscitur.

SECTIO TERTIA.

Sententia asserens peccatum cum invincibili Dei ignorantia commissum non esse mortale, aliunde probatur.

I.

Furtum, quod quis non committeret, si cognosceret Deum, stare ex objecto potest cum amore Dei super omnia.

PROBATUR tertio: nam ut bene Lugo citatus num. 84. peccatum omne mortale pugnat cum actu amoris Dei super omnia, ut habet unanimis Patrum consensus: unde addit Pater Turrianus opusculo 6. de gratia, disp. 5. se neminem vidisse, qui concedat posse, etiam de potentia absoluta, dari actum dilectionis Dei super omnia cum peccato mortali actuali: sed hoc peccatum, furtum verbi gratia, existimatum solum esse grave contra rationem, stare potest cum actu dilectionis Dei super omnia, ergo: minor probatur: potest quis velle tale furtum committere, non commissurus si cognosceret Deum. Quod magis urget si ponatur quis putare furtum esse quidem grave peccatum contra rationem, non tamen Deo displicere, nam in hoc etiam casu esset juxta adversarios peccatum mortale, cum haberet totam malitiam desumptam ab objecto, ut est contra naturam rationalem.

II.

Aliis multis perfectionibus

Dices primum cum quibusdam recentioribus: actus amoris Dei super omnia est gloriosa qua-

dam qualitas, quam proinde non vult Deus stare cum peccato mortali. Contra primum: actus amoris Dei naturalis non est tam gloriosa qualitas, ergo saltem ille stare potest cum peccato mortali, eum multi actus, etiam supernaturales, simul cum illo componantur. Contra secundum: ergo saltem ex natura rei posset actus ille stare cum peccato mortali actuali, quod tamen negant omnes; aiunt enim esse oppositionem ex parte objecti inter hos actus; unde inquirunt, sibi contradiceret, quisquis simul eliceret actum amoris Dei super omnia & peccatum mortale committeret, ergo peccatum furti commissum cum invincibili ignorantia quod displiceat Deo, non est mortale; posset namque stare cum actu amoris Dei super omnia; non enim implicat ex parte objecti ut quis amet Deum super omnia, & simul velit facere id, quod putat illi non displicere, cum & veniale peccatum, stante illo actu amoris, possit committere.

Dices secundum: cum hac persuasionem non posse ipsum elicere actum amoris Dei; nec enim amare potest quem non cognoscit, sed in hoc casu non cognoscit verum Deum, Deus enim cum non displiceat mala, non est verus Deus, sed unus ex profanis illis paganorum Diis, Jupiter scilicet vel Mercurius.

At sane haec responsio viam aperit innumeris quae sunt contra communem conceptum Theologorum, & nullo modo videntur admittenda. Primum itaque, si haec responsio sit vera, sicut in hoc casu non potest amare Deum, ita consequenter nec poterit ipsum odisse, cum eodem modo arguere quis possit, sicut non amare ita nec odisse potest eum, quem non novit, sed in hoc casu non novit verum Deum, ergo nec ipsum odit, sed Jovem vel Mercurium, ergo nec odium, nec blasphemiam, nec inobedientiam in observatione mandatorum illius, nec obstinatè articulis ab eo propositis discredere, & alia hujusmodi erunt peccata, cum non sit peccatum discredere Mercurio. Cum ergo persuaderi hoc à Philosopho, aut parente, vel paracho possit pueris, vel rudi, sequitur blasphemiam & alia hujusmodi plurima non esse peccata, sicque solvere ipsi debent, quod nobis tanquam maximum inconveniens obijciunt.

Dices: licet concipiatur non odisse mala, adhuc tamen non sequitur licitum cuiquam esse ei discredere, cum hoc sit diversum praedicatum, nec enim averfatur mala formaliter, ut est dignus cui fides adhibeatur, sub hac quippe ratione est verax: priore ergo ignorantia non obstante veracitas adhuc manere sufficiens potest cui fides habeatur. Contra: ergo & quae ametur, ergo non sequitur, tollitur unum praedicatum in Deo, quodcumque illud sit, ergo tolluntur omnia, ergo sicut non obstante illo errore potest Deus concipi ut verax, & dignus fide, ita & ut infinitus, aeternus, sapiens, beatus, causa & creator omnium, benefactor, &c. ergo haec perfectiones poterunt adhuc terminare actum amoris super omnia.

Secundo impugnatur responsio num. 3. posita: inde enim contra communem opinionem Theologorum sequitur Sacerdotem intendentem baptizare personam aliquam sibi oblatam, si putat eum esse mortalem quoad animam, non habere sufficientem intentionem baptizandi: si enim ibi sit error substantialis in personam, dum representat Deum, cui non displicent mala, qui non est verus Deus, sed chimericus, sic in praesenti Petrus mortalis quoad animam est chimericus, & consequenter

amore naturali Dei super omnia stare potest cum peccato mortali; ergo amor quantum est ex hac parte.

II.

III.

Dices: hic non potest amare verum, sed fictum Deum, sicque malum.

IV.

Contra: si in hoc casu quis non potest amare Deum, nec poterit eum odisse.

Cum hac persuasionem, nulla in hac sententia praecipuum violatio sit peccatum mortale.

V.

Si soluto uno praedicato in Deo, non tolluntur omnia, ergo multa adhuc erunt praedicata amari possunt super omnia.

VI.

Sequitur ex illa sententia Sacerdotem cum errore in personam non baptizare.